

Nr 483.

Av herr Sandberg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 108, angående vissa åtgärder till det svenska jordbrukets stödjande.

Bland de svårigheter, som jordbrukarna i olika delar av landet hava att kämpa med, är bl. a. den, att kunna ordna sin försäljning så direkt som möjligt till vederbörande förbrukare och att sålunda kunna slippa betala en eller flera mellanhandsvinster.

Det är givetvis icke så lätt att kunna åstadkomma försäljningsorganisationer, vilka samtidigt äga producenternas förtroende och kunna förmedla försäljning av jordbruksprodukterna utan större kostnader.

Ett område finnes emellertid, där det med en obetydlig medverkan från statens sida och någon företagsamhet hos jordbrukarna i respektive trakter synes vara möjligt att helt befria sig från mellanhänderna och därigenom åstadkomma ett bättre pris på jordbrukets produkter.

För arméns räkning upphandlas årligen stora mängder av havre, hö, halm och potatis förutom rot- och grönsaker, kött, fläsk, ost, smör, mjölk m. m. Detta är ju icke annat än jordbruksprodukter, men innan de komma till regementena hava de i regel att passera en eller flera mellanhänder och ha ofta pålagts dyrbara fraktkostnader, vilket givetvis sänker de priser lantmännen erhålla.

Det beräknas att för arméns räkning upphandlas årligen cirka 11,000 ton havre och lika stor mängd hö, 5,500 ton halm och 2,500—3,000 ton potatis. Efter låg beräkning torde handelsvinsten härå gå till 300,000 à 400,000 kronor. Därtill kommer, att även sådana varor, som till fullgoda kvalitéer och tillräckliga mängder finnas å resp. förbrukningsorter, ofta uppköpas i helt andra delar av landet än där de skola levereras, och härav uppstå avsevärda fraktkostnader, som givetvis måste avgå från det pris, producenten erhåller för sin vara. Det blir sålunda avsevärda avbränningar från de pris kronan betalar, innan det kommer till vad producenten får för sin vara.

Detta skulle emellertid kunna avhjälpas genom ett ändrat upphandlingssystem i förening med ett mycket enkelt föreningsbildande, där ej redan lämpliga organisationer finnas, bland lantmän i provinser med militärförläggningar.

Vid Bodens garnison har sedan början av år 1927 med Kungl. Maj:ts medgivande använts ett upphandlingssystem, som givit ortens jordbrukare en viss

företrädesrätt till leveranserna av hö och potatis, och priset har av vederbörande upphandlingsbefäl godtagits efter i landet gällande pris med tillägg av frakt-kostnaderna.

Jordbrukarnas intressen hava bevakats av styrelsen för en för ändamålet bildad organisation benämnd Norrbottens hö- och potatisodlarförening, i vilken organisation de jordbrukare ingått som medlemmar, vilka önskat leverera hö eller potatis till regementena. Dessa medlemmar hava då till styrelsen i förväg varje år anmält, hur stor mängd hö eller potatis de önskade leverera och hava sedan av styrelsen erhållit order om leverans på de tider regementena önskat emottaga varorna. Detta system har verkat enbart gott. Upphandlarna förklara, att det i olika avseenden varit till fördel för vederbörande regementen, och för försäljarna har det åstadkommit bättre avsättningsmöjligheter med relativt goda priser, enär såväl mellanhandsvinsten som alla onödiga frakt-kostnader varit praktiskt sett borteliminerade.

Då vi anse, att det i Norrbotten praktiserade upphandlingssystemet å hö och potatis bör utsträckas till att gälla även övriga delar av landet samt även gälla uppköp av andra lantmannaprodukter, tillåta vi oss att i anknytning till Kungl. Maj:ts proposition nr 108 och som ett led i den allmänna stödaktionen åt jordbruket i dess betryckta läge värdsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om vidtagande av sådana åtgärder beträffande upphandling av lantmannaprodukter för försvarsväsendets räkning, att ett sådant upphandlingsförfarande som beträffande hö och potatis kommit till användning vid Bodens garnison måtte tillämpas vid militärförläggningar inom respektive provinser.

Stockholm den 18 mars 1930.

O. E. Sandberg.

Reinhold Selberg.

P. Bergström
i Bäckland.
